

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 145. [i.e. 144] An & qualiter Matrimonia hæc clandestina olim fuerint, & modò post Trident. sint irrita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

verba Trid. Sess. 24. c. 1. Ecclesia semper detestata est hæc matrimonia. Castrop. d. 2. p. 13. §. 2. n. 1. Pirh. h. r. cum D. Thom. in supplem. 3. p. 45. a. 1. Oritur hæc illicitas solum ex præcepto Ecclesiæ, & non ex jure naturæ; licet enim ex ejusmodi contractu matrimoniali clandestino regulariter oriantur gravissima inconvenientia, puta scandala, occasiones peccandi &c. (quæ erat causa graviter prohibendi talia matrimonia) id tamen non est ex ratione ipsius contractus, sed ex pravo hominum affectu & malicia, quod non est sufficiens ad hoc, ut ipse contractus in se malus reddatur. Sicut, licet in ludo & portatione nocturna armorum plura damna solent accidere, non tamen seclusâ lege positiva, peccatum est ludere, aut noctu ferre arma; maxime, si bonus finis assistat. Unde jam etiam infideles clam contrahentes, dum ex tali contractu nullum damnum timeretur, non peccant. Ita Castrop. loc. cit. citatis Cajet. Tom. 1. opusc. 11. 12. de matr. q. 2. Cönnick. d. 27. du. 1. num. 4. Soto &c. Quinetiam fideles ipsi ante Trid. contrahebant, & modo post illud in locis, in quibus non est receptum, licet adhuc contraherent clandestinè, dum mala origo, nisi clandestinè contraheretur, præponderarent malis orituris, aut oriri solitis ex clandestinitate. Quippe leges hujusmodi affirmativæ non ita strictè obligant, quin licitum sit ab eis recedere ob urgentem necessitatem, aliâve justam causam, qualis est vitatio aliorum gravissimorum incommodorum. Pirh. h. r. num. 2. citato Covar. in 4. decret. p. 2. c. 6. num. 7. Hinc quinque casus recensentur à Tanner. Tom. 4. d. 8. de matr. q. 3. du. 6. num. 111. nimirum: dum per matrimonium clandestinum periculum subitum evadere possunt aliquid: dum per adhibitionem testium inique impedirentur à matrimonio, dum expectando testes magnam opportunitatem contrahendi matrimonium essent amissuri: dum sine gravi damno palam contrahere nequeunt, v. g. si virgo constituta sub potestate tutoris, meritò timeret, se tradendam viro pravo, vel aliâ indigno ab iniquo tutore: dum post contractum publicè matrimonium, sed invalidè ob impedimentum dirimens, obtentâ dispensatione, contrahitur deusdè clam.

Quest. 145. An & qualiter matrimonia hæc clandestina olim & modo post Trident. irrita.

1. Resp. primò: Fuerunt istiusmodi matrimonia semper valida, suntque modo in locis, in quibus Tridentinum non publicatum, seu non receptum, ut constat ex eo, quòd Trident. Sess. 24. c. 1. anathemate damnat eos, qui clandestina matrimonia vera ac rata esse negant, quamdiu Ecclesia ea irrita non facit. Ratio etiam hujus est, quòd præscindendo ab illa Ecclesiæ irritatione, in matrimonio clandestino invenitur tota essentia contractus legitimi de præsentè, & solum deficit extrinseca illa, & accidentalis solennitas publicitatis.

2. Resp. secundò: Hodiedum jure novo Trident. l. c. hujusmodi matrimonia nulla & irrita declarantur his verbis: *Qui aliter, quam præsentè Parocho vel alio Sacerdote de ipsius Parochi seu Ordinarii licentia & duobus vel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt, eos sancta Synodus ad sic contrahendum matrimonium omninò inhabiles reddidit, & hujusmodi contractus irritos & nullos esse decernit, prout eos præsentè decreto irritos facit & an-*

nullat. Additque in fine; *Decernit insuper, ut hujusmodi decretum in unaquaque Parochia summo robore post 30. dies habere incipiat à die prima publicationis in eadem Parochia factæ numerandos.* Ex quibus verbis patet, ex duplici capite vi hujus decreti matrimonia illa evadere nulla, & irrita. Primò directè, annullato per hoc decretum ipso contractu. Secundò indirectè inhabilitatis personis ad sic contrahendum. Castrop. loc. cit. §. 2. num. 2. Porro ratio movens Ecclesiam ad irritanda hujusmodi matrimonia fuit experientia, quâ comperit per simplicem prohibitionem non satis occurrere gravibus malis illis ex clandestinitate nascentibus. Sanch. L. 3. de matr. d. 3. num. 5. Quædam mala erant, quòd conjuges clandestini sæpius ab invicem recederent, aliæque conjugia publicè inirent, in perpetuis adulteriis viverent, matrimonia cum impedimentis invalidè contraherentur; magno fidei conjugalis, prolium ac Sacramenti tum detrimento, tam contemptu, Ecclesiâ, quæ de occultis non judicat, factos tales contractus ignorante, ac propterea medelam debitam afferre non valente.

3. Atque ex his infertur primò, quòd ubi decretum hoc Trid. promulgatum est, etiam ignorantes illud invincibiliter invalidè contrahere matrimonium in absentia Parochi & testium, cum lex irritans actum obliget etiam ignorantes quò ad nullitatem actus, licet ignorantes non afficiat quò ad alias pœnas; cum ubi delictum nullum, ibi nulla pœna; & hæc irritatio non in pœnam contrahentium clandestinè imponitur, sed in odium talis contractus, ut inconvenientia inde orta evitentur. Sanch. L. 3. d. 17. num. 10. Castrop. p. 13. §. 8. num. 7. Pont. l. 5. c. 6. num. 18. Infertur secundò; matrimonium etiam in mortis articulo aut in quacunque necessitate contractum sine præsentè Parocho & testibus esse nullum; quia deest forma substantialis ad valorem matrimonii præscripta. Aliud foret, ubi lex est ecclesiastica aliqua merè præceptiva præscribens solum & inducens solennitatem extrinsecam, & accidentalem contractui. Sanch. loc. cit. num. 4. & 5. Pont. num. 3. Cönnick. d. 27. du. 1. num. 11. Castrop. loc. cit. num. 9. ubi etiam, quòd in hoc casu nulla admitti debeat epikeia; quòd pluris præter viam esse præclusam talibus conjugis clandestinis; quam quòd aliqui patiantur damnum ex matrimonio non contracto.

4. De cætero licet hoc decretum irritans, ut dictum, non extendat se ad matrimonia invalide ob impedimentum aliquod, dum ea postmodum sublato impedimento deusdè clam contrahi possunt; non tamen procedit hæc limitatio, si impedimentum fuit publicum, & in foro externo, seu in facie Ecclesiæ aliquando innotescat; tunc enim necessarium est, ut tales sublato impedimento deusdè contrahant coram Parocho & testibus; quia cum constet illud in foro Ecclesiæ fuisse & esse nullum, testes, qui priori contractui adstiterunt, non fuerunt testes matrimonii validi, sed invalidi. Sanch. cit. §. 37. n. 10. & 11. Pirh. l. c. n. 8.

5. Resp. tertio: Quòd autem Ecclesia potuerit irritare talia matrimonia, quia contractus sunt; inde conficitur, quòd ideo Respublica civilis, & politica reddere potest contractus irritos subditum suorum, v. g. constitutione sua impedire, ut

valida sit translatio bonorum facta à minore sine auctoritate tutorum interposita, ipsasque personas eorum reddere ad contrahendum inhabiles, v. g. mulieres, ne hinc licentia viri, minores & prodigos sine auctoritate tutorum contractus celebrare possint; quia subduntur eis in ordine ad commune bonum, politicamque gubernationem; consequenter, cum minorem potestatem in Christi fideles in ordine ad gubernandum eos, prout eis communique bono expedire iudicaverit, non habeat Ecclesia, poterit quoque hunc in finem contractus eorum irritare, eosque reddere hic & nunc inhabiles ad contrahendum, uti fecit irritando ultimas voluntates certâ solennitate carentes, professionem emissam ante annum 16. ætatis, vel expletum novitium, reddendo consanguineos inhabiles ad contrahendum inter se matrimonium. Et curigitur non etiam contractum matrimoniale celebratum sine testibus reddere posset invalidum, & personas ad sic contrahendum validè inhabiles, cum licet matrimonium sit contractus civilis, sit tamen Ecclesiæ subiectus ob rationem Sacramenti ei annexam.

6. Resp. quartò: Potuit quoque Ecclesia irritare matrimonium clandestinum, in quantum Sacramentum erat, idque absque eo, quòd materiam Sacramenti mutaverit, aut mutare potuerit. Tamen enim Ecclesia mutare nequeat materiam aut formam Sacramenti matrimonii à Christo institutam, efficiendo, ut quòd prius erat materia legitima vel forma, sine tui mutatione jam non sit materia legitima & sufficiens, v. g. ut panis & vinum non sit amplius materia Eucharistiæ; ut contractus legitimus non sit amplius materia matrimonii; hoc enim esset de se & directè immutare essentiam Sacramenti; potest tamen immutare & destruere id, quòd antea erat materia & forma sufficiens, nempe ipsum contractum reddere illegitimum & nullum, si non celebretur coram Parocho & testibus, & hac ratione efficere, ut non sit amplius materia & forma matrimonii; quippe cuius materia & forma erat contractus legitimus; quòd non est nisi per accidens & indirectè mutare materiam, seu potius impedire, ne constituat Sacramentum, non secus, ac si quis facere posset, ut hic panis non esset amplius panis, vel hoc vinum non esset amplius vinum usuale, infundendo tantum aquæ; vel etiam mutando significationem efficere, ut *ad corpus* non significaret amplius corpus organicum, sed lapidem, non nisi per accidens & indirectè mutaret materiam Eucharistiæ. Unde jam etiam sequitur, quòd verba vel signa mutui consensus expressiva, quæ ante Trident. etiam clam seu absente Parocho & testibus prolata constituerant Sacramentum matrimonii, modò post Tridentinum non constituant illud; quia jam non sunt expressiva consensus constituentis contractum legitimum, quòd requiritur ad essentiam & valorem Sacramenti matrimonii, idque absque eo, quòd verba aut signa illa mutantur formaliter, pergunt enim significare consensum internum sufficientem, sed tantum materialiter.

Quæst. 145. Quid dicendum quòd ad valorem de matrimonii, quæ celebrantur in loco, ubi receptum est Tridentinum, ab incolis loco.

rum, in quibus non est receptum; & vice versa quæ celebrantur in loco, in quo non est receptum, ab incolis locorum, ubi est receptum.

1. Resp. ad primum: Incolæ locorum, in quibus Tridentinum receptum non est, dum fortè morantur vel transeunt loca, in quibus receptum est Tridentinum, ibidem invalidè contrahunt matrimonium non adhibito Parocho & testibus. Sanch. *L. 3. d. 18. num. 26. Pont. L. 5. c. 7. §. 6. num. 1. & seq. Castrop. loc. cit. p. 13. §. 8. num. 5. Pirh. h. t. num. 15.* cum communi. Quia quidquid sit de legibus aliis, peregrini & quilibet in materia contractuum, quòd ad eorum solennitatem tenentur contrahere juxta legem & consuetudinem ibi receptam; quia ratione contractus sortiuntur forum juxta *L. ult. de foro compet. & L. si fundus. ff. de evictio.* ita ut, si aliter ibi contrahant, contractus non subsistat; cum ea sit in unoquoque loco forma substantialis contractus, quæ pro illo præstabitur. Sanch. *L. c. n. 10. Castrop. Pont. Pirh. h. cit.*

2. Resp. ad secundum primò: Si incola loci, in quo receptum est Tridentinum, excurrit ad locum, in quo illud receptum non est, ibique contrahat cum incola illius loci clam sine Parocho &c. valet matrimonium; cum enim contractus matrimonii sit individuus, regulatur secundum locum cuiuslibet contrahentium; sicut etiam Parochus proprius sponsi est etiam proprius sponsæ, cum desponsati sunt ex diversis Parochiis, Engels. *h. t. n. 20.* cum communi.

3. Resp. ad secundum secundò: Dum uterque sponforum incolæ loci, in quo receptum Tridentinum, transeunt ad locum, in quo illud non est receptum animo ibi figendi verum vel quasi domicilium indubitatè valet matrimonium ibi ab iis contractum sine Parocho; sunt enim eo ipso incolæ talis loci, in quo non obligat Trident. Idem est, dum absque animo figendi ibi domicilium aut diutius ibi commorandi negotiorum, vel alia de causa morantur, aut contrahunt sine Parocho & testibus; contractus siquidem, ut jam dictum, regulantur secundum leges loci, in quo celebrantur, Gail. *L. 2. observ. 123.* Peregrini etiam non obligantur legibus sui territorii, dum extra illud versantur. Nec obstat, quòd Trident. inhabilitaverit ipsas personas ad contrahendum sine præscripta solennitate, eaque inhabilitatio ipsas personas comitari videatur. Nam decretum illud Trid. inhabilitans non utrunque afficit personas, sed tantum contrahentes in tali loco, ubi receptum illud decretum. Castrop. *loc. cit. nu. 4.* & quòd inhabilitatio comitetur personam velut umbra corpus, id solùm procedit, ubi persona in individuo per sententiam Judicis est inhabilitata; secus, si inhabilitatio est generalis ex lege; cum tunc habeat naturam legis, ut non obliget, ubi lex recepta non est. Engels. *loc. cit.* citans præter alios Barb. *de offic. Episc. p. 2. alleg. 32. num. 153.*

4. Resp. ad secundum tertio: Dum verò talis de industria & præcisè animo contrahendi matrimonium clandestinè, seu ut opus non sit contrahere coram Parocho & testibus; quia v. g. Titius post contracta & non dissoluta ritè sponsalia cum Caja cogitat ducere Bertam, adhuc valere matri-